

MŰVELŐDÉSI ÉLETÜNK KRÓNIKÁJA

2007. augusztus – szeptember – október

ELISMERÉSEK

❖ **Sólyom László**, a Magyar Köztársaság elnöke **Balácsi Józsefnek**, a Beregszászi Illýés Gyula Magyar Nemzeti Színház igazgatójának a *Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét*, **Horváthné Somogyi Ilonának**, a megyei könyvtár magyar és idegen nyelvű osztálya vezetőjének, **P. Punykó Máriának**, az *Irka* című gyermeklap főszerkesztőjének és **Prófusz Mariannának**, a Nagyberegi Középiskola magyartanárának, a népművészet mesterének a *Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjét* adományozta. A kitüntetések **Göncz Kinga** külügyminiszter adta át Ungváron.

❖ **Mihajlo Kicskovszkij**, a megyei tanács elnöke díszoklevéllel tüntette ki a legkiválóbb tanárok egy csoportját. **Szilágyi Lajos**, a Vári Középiskola igazgatója a Beregszászi járás legjobb pedagógusának szóló elismerés mellett *Az év matematikatanára* címet is elnyerte. Beregszász város legjobb pedagógusa **Bölkényi Anna**, a Beregszászi Tanulók Házának szakkörvezetője, Nagyszőlős legjobb oktatói szakembere **Vince József**, a Nagyszőlősi 1. sz. Középiskola testnevelő tanára lett.

❖ **Viktor Juscsenko** államfő sokéves pedagógiai tevékenysége és a nemzeti oktatás terén elért eredményeiért **Zsoffcsák Zoltánnak**, az Ungvári 2. sz. Oktatói-Nevelői Iskolakomplexum igazgatójának az *Ukrajna Néptanítója* címet adományozta.

ESEMÉNYNAPTÁR

Augusztus

❖ Lezajlott a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye által szervezett ötödik gitáros tábor, amelyen kárpátaljai és magyarországi oktatók foglalkoztak a gyerekekkel.

❖ A Szabolcs megyei Tiszadadán ismét megrendezték a Dadaei Napokat, amelyen vidékünk **Nagy György**, az UMDSZ koordinátora képviselte.

❖ Nagypaládon harmadszor tartottak sportnapot az UMDSZ helyi és fertőszalmási alapszervezete rendezésében.

❖ Fennállásának ötödik évfordulójához érkezett a Nagybéányi Arany Kalász Nyugdíjasklub. Az évforduló alkalmából rendezett ünnepség fő támogatója **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke volt.

❖ Az UMDSZ Ifjúsági Szervezete a KAMOT Jótékonyági Alapítvánnyal közösen szervezte meg az idei, immár 11. Kárpátaljai Történelmi Jurtatábort Péterfalva és Nagypalád határában, ezúttal 83 gyerek részvételével. A záróünnepségen felavatták azt a kopjafát, amelyet **Gergely István** fafaragó művész a táborozó gyerekekkel közösen készített, **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke és **Horváth Sándor** író a tábor hasznosságáról beszélt.

❖ A jánosi Helikon Hotel konferenciatermében román–ukrán kulturális és önkormányzati együttműködési fórumot rendeztek, amelyen többek közt részt vett **Gajdos István** beregszászi polgármester, a Kárpátaljai Határmenti Önkormányzatok Társulásának elnöke és **Viorel Szolszki**, Szatmárnémeti alpolgármestere.

❖ Az UMDSZ ISZ és a KAMOT Jótékonyági Alapítvány vezetőképző előadássorozatot rendezett a Kárpátaljai Történelmi Jurtatáborban. Előadást tartott **Szabó László**, a MEH Nemzetpolitikai Ügyek Főosztályának főtanácsadója, **Dupka György**, a MÉKK elnöke, **Kocsis Mária**, a KAMOT JA elnöke és **Zubánics László** történész.

❖ A verbóci polgármesteri hivatal és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség helyi alapszervezete emléktáblát és emlékoszlopot állított a település neves szülőtte, **Werbőczy István** nádor tiszteletére. Az avatóünnepségen a Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusának képviselőjében jelen volt **Juhos Lóránt** konzul, **Kovács Miklós**, a KMKSZ elnöke, **dr. Brenzovics László**, a megyei tanács és a KMKSZ alelnöke, **Milován Sándor**, a KMKSZ alelnöke és **dr. Orosz Ildikó**, a KMPSZ és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke.

❖ A Tokaji Írtótábor tanácskozásán részt vett és felszólalt **Dupka György**, az ungvári Intermix Kiadó vezetője, a MÉKK elnöke és **Gajdos István**, Beregszász polgármestere.

❖ **Gyurcsány Ferenc** magyar miniszterelnök és **Viktor Juscsenko** ukrán államfő találkozájának alkalmából a munkácsi várban ünnepélyesen megnyitották a magyarországi múzeumok és **Pákh Imre** Amerikában élő műgyűjtő segítségével megrendezett kiállítást **Munkácsy Mihály** festményeiből és személyi tárgyaiból.

❖ Őtésztendei szünet után a Kárpátaljai Magyar Diákok és Fiatal Kutatók Szövetsége ismét megrendezte a Kárpát-medencei magyar fiatalok találkozóját, a II. Kárpátaljai Nyári Egyetemet. A Tiszapéterfalvai Református Líceum kollégiumában vajdasági, felvidéki, erdélyi, anyaországi és kárpátaljai egyetemisták, főiskolások találkoztak. A rendezvény fő támogatója a Szülőföld Alap volt.

❖ Vidékünkön vendégszerepelt a magyarországi Kárpátia Zenekar. A méltán elhíresült együttes a Vereckei-hágón torzóban álló honfoglalási emlékműnél és a beregszászi szabadtéri színpadon adott nagy sikerű koncertet.

❖ Megyeszerte megemlékeztek Szent István királyról, a keresztény magyar állam megalapítójáról.

A KMKSZ idén is Aknaszlatinán tartott központi ünnepségén több százan vettek részt. Az ünnepség szentmisével kezdődött, amelyet a helyi római katolikus templomban **Butsy Lajos** plébános, **Bohdan Szileckij** aknaszlatinai és **Veres József** nagybocskói görög katolikus parochus celebrált. Ezt követően beszédet mondott **Milován Sándor**, a KMKSZ alelnöke és **ifj. Sari József**, a KMKSZ Felső-Tisza-vidéki Középszintű Szervezetének elnöke. A millenniumi emlékparkban álló Szent István-emlékmű és a sztálini légerek áldozatai emlékjelének megkoszorúzása után István királyról szóló műsort adtak a Viski Kölcsey Ferenc Közéiskola, a Técsői Hollósy Simon Közéiskola, az Aknaszlatinai Bolyai János Közéiskola tánckarai, az Aknaszlatinai Művészeti Iskola növendékei, az ugyancsak helyi Bel Canto női kamarakórus, valamint a Gyertyánligeti Elemi Iskola diákjai, akik verseket szavaltak. Az emlékünnepe és a templomban zárult a Szent István kardjáról készült hiteles másolat megtekintésével.

Az UMDSZ és a MÉKK több helyszínen emlékezett államalapító szent királyunkra. Az ungvári vár udvarán tartott ünnepségen **Horváth Sándor** író, költő, **Dupka Nándor**, az UMDSZ ISZ elnöke mondott ünnepi beszédet, **Majnek Antal** római katolikus megyéspüspök és **Héder János** ungvári református lelkész tartott ökumenikus istentiszteletet. Beregszászban **Pirigyi Béla**, a BMKSZ elnöke, **Zubánics László**, az UMDSZ OT elnöke és **Kincs Gábor**, Beregszász alpolgármestere mondott beszédet. A péterfalvai Tiszaháti Tájékmúzeumban ünnepi tárlat nyílt az államalapító király tiszteletére, ahol **Borbély Ida** igazgató és **Dupka György**, a MÉKK elnöke szolt az egybegyűltekhöz.

❖ A beregszászi járási Benében az Aréna Produkció és a Kárpátaljai Fejlesztési Társa-

ság idén is nagy sikerrel rendezte meg az Aréna Kárpátaljai Ifjúsági Fesztivált és Szabadegyetemet.

❖ Beregszászban az UMDSZ városi szervezete és a BMKSZ szervezésében megtartották a Borzsa-völgyi kisvasút napját.

❖ Párkányban megtartotta soros ülését a kis MÁÉRT, amelyen az UMDSZ képviseletében jelen volt **Gajdos István**, **Dupka György** és **Zubánics László**, a KMKSZ részéről **Kovács Miklós** és **Brenzovics László**. Az UMDSZ a testület teljes jogú tagja lett.

❖ Augusztus folyamán gazdag kulturális programokkal színesített falunapot tartottak Nagymuzsalyban, Zápszonyban, Verbőcön, Tiszacsomán, Tiszakeresztúron, Nagydobronyban, Bányában, Dercenben, Szalókán, Váriban, Haranglábban, Szernyén, Kisszelmencen, Rafajnaújfaluban, Bótrágyon, Beregsomban és Szürteben. A szürtei falunapon az *igazi Kárpáti Igaz Szó Élő Újság* című rendezvényén találkozott a szerkesztőség az olvasókkal.

September

❖ Tanévnyitó ünnepséget tartottak vidékünk több mint száz magyar iskolájában, amelyekben közel 20 ezer gyerek tanul anyanyelvén. Kisdobronyban új iskolát avattak.

❖ A KMKSZ helyi alapszervezete kezdeményezésére az ungvári járási Gálocs község temetőjében felavatták az 1944 őszén a település körüli harcokban elesett magyar katonák emlékművét. A gyászünnepségen **Molnár László**, a KMKSZ-alapszervezet elnöke és **dr. Soós Kálmán**, a KMKSZ Ungvári Járási Középszintű Szervezetének elnöke, a beregszászi főiskola rektora mondott beszédet.

❖ Nagy tömegeket megmozgató falunapot tartottak Barkaszón, Csongoron, Nagy- és Kiscejőcön. Badalóban gyermeknapot rendeztek.

❖ A Tiszapéterfalvai Képtárban kiállítás nyílt **Homoki Gábor** festőművész, a helyi művészeti iskola igazgatója munkáiból.

❖ Újabb két település kapott címeres zászlót. A rahóiaknak **dr. Tóth Mihály**, a gátiaknak **Zubánics László** adta át a történelmi jelképeket.

❖ **Dupka György**, a MÉKK elnöke részt vett a Határon Túli Közművelődési Tanács ülésén, amelyet Budapesten, az Oktatási és Művelődési Minisztériumban tartottak meg.

❖ Kisboldogasszony napjának tiszteletére új templomot szenteltek fel a rahói járási Szvidovecen, Királyházán pedig zárándoklaltal egybekötött búcsút tartottak a település melletti Kápolna-hegyen.

❖ A Magyar Országgyűlés Külügyi Hivatalának küldöttsége által az Ungvári Főkonzulátuson rendezett találkozón az UMDSZ képviseletében **Dupka György**, **Medvigy István** és **Lizanec Péter**, a KMKSZ képviseletében **Brenzovics László**, **Orosz Ildikó** és **Soós Kálmán** vett részt.

❖ Magyar–ukrán kishatárforgalmi megállapodást írt alá Ungváron **Göncz Kinga** magyar és **Arszenyij Jacenyuk** ukrán külügyminiszter. Az egynapos ukrainai látogatáson tartózkodó magyar külügyminiszter kárpátaljai magyar politikusokkal és egyházi vezetőkkel is találkozott. Napirendre kerültek az anyaország schengeni csatlakozásából adódó, a kárpátaljai magyarságot érintő problémák, az ukrán nyelvű érettségi vizsgák ügye és a magyar iskolák tankönyvellátása.

❖ Balatonföldváron lezajlott a Kárpátaljai Szövetség fóruma, amelyen az UMDSZ képviseletében **Medvigy István**, az UMDSZ ISZ képviseletében **Dupka Nándor** vett részt.

❖ Az UMDSZ helyi szervezete Árpád-házi Szent Erzsébet Kiállítását rendezett a Viski Tájházban.

❖ **Viktor Juscenko** ukrán államfő több ezer kötetnyi könyvadományt ajándékozott a kárpátaljai magyar intézményeknek: **Tarasz Sevcenko** verseinek válogatását **Weöres Sándor**, valamint **Petőfi Sándor** verseinek válogatását **Leonyid Pervomajszkij** fordításában, amely vállalkozói támogatással 10 ezer példányban jelent meg Kijevben. A kétnyelvű kötethez **Viktor Juscenko** és **Sólyom László** magyar államfő írt előszót.

❖ A Megyei Bábszínház 27. évadjának nyitányaként a társulat **Natalja Oresnyikova** rendezésében bemutatta *Hamupipóke* című előadását.

❖ Az ungvári járási Palágykomoróc felújított görög katolikus templomába új oltár került. Az ünnepi liturgiát **Milan Sasik** megyéspüspök celebrálta.

❖ Megtartotta plenáris ülését a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma, amelynek résztvevői a határon túli magyarság helyzetét elemezték. Vidékünket **Dupka György**, **Közeghy Elemér**, **Kovács Miklós** és **Brenzovics László** képviselte.

❖ **Kálmán Imre**, a világhírű zeneszerző születésének 125. évfordulója tiszteletére a Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusa fényképkiallítást rendezett a beregszászi főiskolán. Az érdeklődők bepillantást nyerhettek a zeneszerző életébe és munkásságába.

❖ Kolozsváron megrendezték a Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napokat, amelynek keretében előadást és könyvbemutatót tartott **Dupka György** és **Zubánics László**. **Nyíri Katalin** és **Filep Anita** kárpátaljai népdalokat és megzenésített verseket adott elő. E rangos rendezvénynek 2008-ban Beregszász ad otthont.

❖ Beregszászban megtartották a Kárpátaljai Határmenti Önkormányzati Társulás fórumát, melynek napirendjén a kárpátaljai magyarságot leginkább foglalkoztató kérdések szerepeltek.

Október

❖ Irodalmi estet tartottak az Ungvári Közművelődési Szakiskolában, ahol a magyar tagozat diákjai versekkel és dalokkal köszöntötték az ötvenéves **Horváth Sándor** író, költő, publicistát.

❖ A Beregszászi Turisztikai és Információs Központ kiállítótermében megnyílt **Darabán János** és **Bilák Marina** festőművészek munkáinak közös kiállítása.

❖ A Kárpátaljai Szövetség Budapesten megrendezte a kárpátaljai magyar irodalom napját. Ebből az alkalomból **Barzsó Tibor** szerkesztő bemutatta **Kovács Vilmos** *Holnap is élünk* című regényének harmadik kiadását, **Dupka György** pedig tájékoztatót tartott az Intermix Kiadó *Kárpátaljai magyar könyvek* című sorozatáról.

❖ Vidékünk magyarsága az aradi vértanúkra emlékezett.

Az ungvári Kálvárián, **Szegelethy János** hadnagy sírjánál **Dupka György**, a MÉKK elnöke, **dr. Ljáh Erzsébet**, az UMDSZ ungvári alapszervezetének elnöke, **Vágó Ferenc** konzul, **Gortvay Erzsébet** irodalomtörténész és az UMDSZ ISZ képviseletében **Rezes József** mondott beszédet. Ezt követően

az emlékezők az egykori Lauden-ház falán megkoszorúzták báró **Bémer László** római katolikus püspök emléktábláját.

A KMKSZ hagyományosan a nagyszőlősi Perényi-szobornál tartott megemlékezésének ünnepi szónoka **Navracsics Tibor**, a FIDESZ-MPSZ parlamenti frakcióvezetője volt.

Az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar nyelv és irodalom tanszékének első évfolyamos hallgatói emlékműsort adtak az aradi mártírok tiszteletére. Az ünnepségen beszédet mondott **Lizanec Péter** tanszékvezető professzor.

❖ Técsón az egykori koronaváros lakossága és több száz meghívott vendég együtt ünnepelte a város napját, ahol az UMDSZ hagyományteremtő kezdeményezésének folytatásaként átadták a település címeres zászlaját.

❖ A kulturális eseményekben gazdag viski falunapon az itt élők használatba vették a település megújult, szökőkúttal ékesített központi terét.

Ugyanitt a helybeliek mellett sok kárpátaljai és anyaországi vendég vett részt a település ősi református templomában tartott istentiszteleten. Ezt követően a jelenlévők, köztük **Kovács Miklós**, a KMKSZ elnöke, **Brenzovics László** és **Milován Sándor**, a Szövetség alelnökei és **Orosz Ildikó**, a KMP SZ elnöke a református temetőben felavatták **Fodó Sándor**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség alapító elnökének síremlékét. A magyar érdekvédelem két és fél évvel ezelőtt elhunyt kimagasló személyiségére **Czébely Lajos** magyartanárral emlékezett.

❖ Pozsonyban aláírták az ukrán–szlovák együttműködési szerződést, amelynek értelmében Salamon és Tiszaágcsernyő között határátkelő épül.

❖ Az UMDSZ és a megyei művelődési főosztály szervezésében Beregszászban

megtartották a XVIII. Megyei Magyar Folklorfesztivált.

❖ A Beregszászi Turisztikai és Információs Központban *Projektfejlesztési és menedzsment tréning Kárpátalján* címmel szakmai képzést szerveztek.

❖ Író-olvasó találkozót tartottak a Nagyberegi Református Liceumban. A diákok előtt **Pencökfer János** író, költő, irodalomtörténész, **Vári Fábrián László** költő, folklorgyűjtő, **Nagy Zoltán Mihály** író, költő, szerkesztő és **Bakos Kiss Károly** költő mutatkozott be. A tervezettnél jóval hosszabbra nyúló, oldott hangulatú irodalmi délután házigazdája **Kovács András**, a liceum tanára volt.

❖ Az 1956-os forradalom és szabadságharc 51. évfordulója a méltó megemlékezés jegyében telt el vidékünkön.

Az ungvári központi rendezvényen a magyar főkonzulátus és a megyei társadalmi szervezetek a vizsgálati fogház falán egy évvel ezelőtt elhelyezett emléktáblánál hajtottak fejet '56 hősei előtt.

Gálocson **Gecse Endre** mártír tiszteletes sírjánál emlékeztek. Itt **Vágó Ferenc** konzul, **Dupka György**, a MÉKK elnöke és **Horváth Sándor** író, költő szolt az egybegyűltekhöz. Ezt követően a tisztelgők, köztük **Illár József**, Kisszelmenc polgármestere és **Szanyi Béla**, az UMDSZ Ungvári járási szervezetének elnöke megkoszorúzták a polgármesteri hivatal épületének falán elhelyezett emléktáblát, amelynél **Molnár Sándor**, Gálocs polgármestere mondott beszédet.

A megyeszékhely művészeti iskolájában az itt tanuló fiatalok és a Drugeth Gimnázium diákjai saját összeállítású műsorral méltatták a szabadságharc évfordulóját. Az ünnepségen többek közt jelen volt **dr. Nagy Attila** vezető konzul.

A Beregszászi Művészeti Iskolában rendezett ünnepségen műsort adott a Petőfi Sándor Nyugdíjasklub és a helyi Zrínyi

Ilona Középiskola énekkara, emlékbeszédet mondott **Kishegyi Mária** nyelvtanár és **Gajdos István** polgármester.

Ugyancsak Beregszászban, kivégzésének 158. évfordulóján megkoszorúzták báró **Perényi Zsigmond** emléktábláját. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc mártírjának életútját és munkásságát **Csobolya József** történész elevenítette fel.

Nevetlenfaluban az UMDSZ és a KMKSZ helyi alapszervezete a település középiskolájának közreműködésével az **Illés József** '56-os ellenállónak emléket állító márványtáblánál tartott megemlékezést, amely Nagyszőlősen folytatódott. A Nagyszőlősi Perényi Zsigmond Középiskola – ahol 1956-ban **Illés József**, **Varga János**, **Kovács Zoltán**, **Milován Sándor** és **Dudás István**, a nagyszőlősi ellenálló csoport tagjai tanultak – udvarán tartott ünnepségen **Zubánics László**, az UMDSZ OT elnöke idézte fel a forradalom napjait.

Tiszapéterfalván a Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület szervezésében a falu jeles szülőtte, **Kiss Ferenc** irodalomtörténész emléktáblájánál emlékeztek az 1956-os forradalomra. A helyi Kölcsey Ferenc Középiskola diákjai **Sárközi Katalin** történelemtanár irányításával korabeli dokumentumokból, visszaemlékezésekből

idézve elevenítették fel a forradalom eseményeit. **Hunyadi Attila** református lelkész és **Csirpák József** görög katolikus parochus a Bibliát idézve hirdette '56 hőseinek Istenhez, a hazához és a nemzethez való hűségét.

❖ A MÉKK, a Somi Irodalmárok Múzeuma, a községi könyvtár és a Somi Általános Iskola szavalóversenyt rendezett a település két jeles szülőtte, **Sütő Kálmán** és **Kecskés Béla** költők emlékére. A vetélkedőn a környék tíz tanintézményéből több mint hatvan diák vett részt három kategóriában. A hagyományteremtő szándékkal megrendezett szavalóversenyen meghívott vendégként jelen volt és beszédet mondott **Nagy Zoltán Mihály** író, költő, az *Együtt* főszerkesztője. A zsűri egyik tagja **Weinrauch Katalin** gyermekíró, a verseny házigazdája **Kenyeres Mária**, a MÉKK beregszászi városi-járási szervezetének elnöke volt.

❖ A Técsői Református Líceumban tizedik alkalommal rendezték meg a II. Rákóczi Ferencről elnevezett versmondó vetélkedőt, a zsűri munkájában részt vett **Horváth Sándor** költő is.

D. GY.